

Nr. 1. Januar 2008

Mobiltelefoner, visitation og besøg i fængsler - Svar fra Kriminalforsorgen

Høringer: Betænkning nr. 1492/2007 om begrænsning af langvarige sigtelser og varetægtsfængslinger - Tvangsægteskaber, skærpelse af strafferamme - 70-års grænse for beneficium

Bogomtale - "Dommerens litteraturhistorie"

Register 2003 - 2007

Nye bestyrelsesmedlemmer

1. Trusler mod myndighedspersoner - Statsministeren
2. Røveri og forsøg herpå - Massageklinikker - Voldtægt - Ung alder - Udvisning undladt, også betinget udvisning undladt - Erstatning
3. Tyveri, små butikks- - Varetægtsfængsling - EU-borgere - Udlændingeloven
4. Narkotika - Hash - Periodeafgrænsning ved længerevarende aktivitet - Beviser - Agenter - Medvirken
5. Røveri, groft og simpelt

LANDSFORENINGEN AF BESKIKKEDE ADVOKATER

Amagertorv 11, 3.
1160 København K, Telefon 3315 0102
Telefax 3314 1933

Mobiltelefoner, visitation og besøg i fængsler - Svar fra Kriminalforsorgen

JUSTITSMINISTERIET
Direktoratet for Kriminalforsorgen
Juridisk Kontor

Formand Henrik Stagetorn
Landsforeningen af Beskikkede Advokater
Amagertorv 11, 3.
1160 København K

København, den 07 DEC. 2007
Journalnr.: 07-1321-150
Reference LUB

Justitsministeriet, Direktoratet for Kriminalforsorgen har modtaget Deres brev af 24. september 2007 med tilhørende bilag. De har i brevet blandt andet anført, at flere af Deres medlemmer har klaget over begrænsede muligheder for besøg samt manglende muligheder for at medtage mobiltelefon i visse institutioner.

Direktoratet har i forlængelse heraf kontaktet institutionerne og anmodet om kommentarer til det, som De har anført i brevet.

1. Vedrørende spørgsmålet om bestilling af besøg

De har i brev af 24. september 2007 anført følgende:

"En advokat har i sommer sendt foreningen en henvendelse, hvorfra citeres:

I forbindelse med et nyligt besøg i Arresten i Holbæk fik jeg indskærpet, at jeg skulle bestille tid på forhånd, at arrestens besøgsstue var optaget og da jeg oplyste, at jeg var kommet kørende fra København alene for dette fængselsbesøg, fik jeg lov til som nødforanstaltning at anvende et andet lokale i fængslet, som normalt anvendes af læger/undervisere med videre. Således foranlediget ringede jeg i onsdag ved halv 7-tiden til arresten og sagde, at jeg nu havde sat mig i min bil og var på vej, og at jeg godt ville bestille tid til at besøge min klient. Jeg fik at vide, at det var for sent, men de måtte prøve, om de kunne finde en ordning, når jeg kom frem. Da jeg var kommet frem, fik jeg overladt en kopi af en skrivelse af 10. maj, hvoraf kopi vedlægges. Jeg fik dog lov at besøge min klient, da besøgsrummet ikke var optaget.

Det er muligt, at dette reglement med forudbestilling af tider og stramt fastsatte tidsintervaller hvor besøg kan ske, er bærlige for de lokale advokater, men for andre, der måske skal køre 60-70 km for at komme frem til arresten, ligger der heri en sådan indskrænkning i den ret vi har som forsvarer til at tale med vores klienter, at jeg ikke mener, at det bør accepteres. Jeg har forstået, at tilsvarende er udformet i andre arresthuse.

Under samtalen med funktionæren i Holbæk gjorde jeg gældende, at jeg naturligvis ikke kunne have noget imod, at man indførte regler, der bedre sikrede arresten mod indsmug-

ling af uønskede effekter, og det forhold, at man kun havde et besøgsrum, var arrestens problem og ikke burde være forsvarerens problem."

De har vedlagt skrivelsen fra arresthuset af 10. maj 2007 til de advokater, som har deres gang i arresthuset. I skrivelsen har arresthuset oplyst, at der fra den 1. januar 2007 er indført en skærpelse af reglerne med henblik på begrænsning af indsmugling af ulovlige effekter i arresthuset. Arresthuset har videre anført, at dette medfører, at der ikke længere er mulighed for samtaler på indsattes celle. Besøgstiderne i arresthuset er ifølge skrivelsen herefter følgende: 09.00-10.00, 10.15-11.15, 13.15-14.15, 14.30-15.30, 15.45-16.45, 18.30-19.30, 19.45-20.45.

Arresthuset begrundet i skrivelsen, hvorfor dette tiltag også gælder advokater, idet arresthuset anfører, at "For at der ikke skal kunne komme beskyldninger rettet mod jeres virke, er der lavet denne adgangs begrænsning gældende fra den 1/1 2007."

I bekendtgørelse om ophold i varetægt (varetægtsbekendtgørelsen), § 39, stk. 3 fremgår det, at institutionens leder fastsætter regler om besøgenes afvikling.

I vejledning om bekendtgørelse om ophold i varetægt (varetægtsvejledningen) pkt. 107 og 108 fremgår følgende:

"Varetægtsfængslets leder fastsætter nærmere regler om besøgenes afvikling, jf. varetægtsbekendtgørelsens § 39, stk. 3. Det er forudsat, at der herunder kan fastsættes regler om, i hvilket tidsrum der kan afvikles besøg, og at der fastsættes regler, hvorefter de besøgende skal underrettes om eventuelle særlige forskrifter, der er nødvendige af ordens- eller sikkerhedshensyn (herunder fx vilkår om undersøgelse af genstande og yderbeklædning og begrænsninger med hensyn til hvilke genstande, der må medbringes ved besøg), og om andre praktiske forhold, som er af betydning for den besøgende.

Sådanne lokale bestemmelser kan omfatte alle personer, herunder også forsvarere og konsulære repræsentanter ..."

Under henvisning til ovennævnte, er det direktoratets opfattelse, at praktiske hensyn til afviklingen af dagligdagen for et større antal fanger i et arresthus eller fængsel kan berettige til fastsættelse af rammer for forsvarerbesøg, dog kun i det omfang sådanne rammer ikke medfører begrænsninger i forsvarernes besøgsadgang, der går ud over, hvad ordensmæssige og praktiske hensyn tilsiger.

Direktoratet finder på den anførte baggrund, at en ordning som fastsat af Arresthuset i Holbæk, hvorefter forsvareren forudgående skal aftale tidspunkt for besøg med arresthuset, er i overensstemmelse med de gældende regler. Direktoratet forudsætter dog samtidig at arresthuset - således som det også synes at have været tilfældet i den situation, De nævner i Deres brev - udviser fleksibilitet, herunder særligt i forhold til de forsvarere, som har lang transporttid.

Det skal i øvrigt bemærkes, at Arresthuset i Holbæk har oplyst, at der nu er indrettet et særligt lokale, som kun anvendes i forbindelse med besøg af forsvarere.

2. Mobiltelefoner og undersøgelse i forbindelse med besøg

I brevet af 24. september 2007 har De anført, at et medlem af bestyrelsen har oplyst, at i Statsfængslet Østjylland "er situationen den, at man som forsvarer ikke blot skal registrere sin mobiltelefon, men også aflevere denne, idet man slet ikke må tage den med ind. Dernæst skal man gennemgå en "lufthavnsvisitation", hvor sko, livrem, jakke, pung og ur skal aftages, lægges i en bakke og køres igennem i et dertil indrettet apparat ligesom i en lufthavn".

De har på landsforeningens vegne i forlængelse heraf oplyst, at "Dette er efter det for foreningen oplyste ikke oplevet andre steder i Danmark på nuværende tidspunkt, og det forekommer at være en alt for vidtgående praksis og i strid med forsvarerens rettigheder, og det nærmere hjemmelsgrundlag for denne visitation kendes ikke, men foreningen vil gerne have det oplyst. Foreningen er ikke blevet hørt i anledning af de eventuelle regler, der måtte være fastsat. Der er efter det oplyste ikke udsendt cirkulærer til de beskikkede advokater, der aktuelt besøger fængslet eller har virksomhed i nærområdet."

De har videre oplyst, at i Statsfængslet i Ringe følges der forskellig praksis, idet nogle benificerede advokater må medbringe telefon ved besøg - mens andre ikke må.

2.1. Mobiltelefoner

Det fremgår af besøgsbekendtgørelsens § 7, stk. 2, at "Mobiltelefoner og lignende kommunikationsudstyr samt tilbehør m.v. hertil må ikke medbringes ved besøg. Dette gælder dog ikke, hvis den besøgende er advokat, og hvis denne i forbindelse med besøget fremviser kommunikationsudstyret over for personalet og evt. lader det registrere og samtidig 1) er beskikket for eller valgt af den pågældende som forsvarer i den straffesag, der har ført til indsættelse i institutionen, eller i en verserende straffesag, eller 2) efter retsplejelovens § 733 er antaget af justitsministeren til at beskikkes som offentlig forsvarer." En lignende bestemmelse er fastsat i varetægtsbekendtgørelsen.

Statsfængslet Østjylland og Statsfængslet i Ringe har oplyst, at man er fuldt opmærksom på de gældende regler, og i det omfang en advokat har fået frataget sin mobiltelefon i strid med de nævnte regler, skal dette beklages. Alle advokater, som er omfattet af ovennævnte bestemmelse, har ret til at medtage deres mobiltelefon, mod at den registreres. Statsfængslerne vil som følge af henvendelsen fra Landsforeningen af Beskikkede Advokater erindre personalet herom.

2.2. Undersøgelse i forbindelse med besøg

For så vidt angår hjemmelsgrundlaget til at foretage undersøgelse af besøgende kan følgende oplyses:

Det fremgår af straffuldbyrdslovens § 52, at "institutionen kan bestemme, at de besøgende skal indhente forudgående tilladelse fra institutionen til at besøge den indsatte. Det kan gøres til et vilkår for besøgstilladelse, at den besøgende lader sin yderbeklædning og medbragte effekter undersøge." Det fremgår af straffuldbyrdslovens § 53, stk. 2, at "institutionens leder fastsætter i øvrigt regler om besøgenes afvikling."

I den forbindelse bemærkes, at det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget om fuldbyrdelse af straf, at "bestemmelsen i § 52 indebærer en lovfæstelse af institutionernes adgang til at stille krav om, at personer, der ønsker at aflægge den indsatte besøg, herunder også advokater og diplomatiske eller konsulære repræsentanter, skal indhente forudgående tilladelse hertil. Bestemmelsen medfører også, at institutionen som hidtil kan betinge besøgstilladelse af, at den besøgende går ind på at lade sin yderbeklædning og medbragte effekter undersøge."

I bekendtgørelse nr. 737 af 25. juni 2007 om adgangen til besøg m.v. til indsatte, der udstår fængselsstraf eller forvaring i kriminalforsorgens institutioner (besøgsbekendtgørelsen), § 10 er det anført, at undersøgelse af yderbeklædning foretages ved, at den besøgende opfordres til at fremvise genstande, som den besøgende har i lommer m.v. Undersøgelsen kan endvidere omfatte eftersyn af den besøgendes yderbeklædning ved anvendelse af metaldetektor.

Det skal i øvrigt bemærkes, at grundigheden af undersøgelsen vil afhænge af, i hvilken institution denne foretages. For så vidt angår Statsfængslet Østjylland er der tale om et fængsel med et meget højt sikkerhedsniveau, hvilket i sagens natur også stiller krav i forhold til den grundighed, hvormed undersøgelse af besøgende foretages.

For så vidt angår det anførte om, at landsforeningen ikke er blevet hørt "i anledning af de eventuelle regler, der måtte være fastsat" kan det oplyses, at lovforslaget om fuldbyrdelse af straf blev sendt i høring af Justitsministeriet i 2000 hos en række myndigheder og organisationer mv., herunder ved Landsforeningen af Beskikkede Advokater og Advokatrådet.

Med venlig hilsen
Lulu Hidensborg

Bestyrelsen bemærker, at høringen var i 2001, og inden Statsfængslet Østjylland blev taget i brug. Blandt de mere end 80 udkast til bekendtgørelser, cirkulærer, vejledninger og følgeskrivelser, som skulle træde i stedet for Kriminalforsorgens Cirkulæresamling, var der også udkast til en bekendtgørelse om besøg til indsatte.

Landsforeningen skrev i sit høringssvar af 5. april 2001 på 10 sider herom på side 7:

"Landsforeningen finder, at forsvareres adgang til at besøge klienterne uden at blive visiteret enten bør være ubetinget, eller at det nøje fastsættes, i hvilke situationer man ønsker at kunne ransage yderbeklædning eller medbragte effekter."

Høringer: Betænkning nr. 1492/2007 om begrænsning af langvarige sigtelser og varetægtsfængslinger - Tvangsægteskaber, skærpelse af strafferamme - 70-års grænse for beneficium

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Strafferetskontoret

7. januar 2008
jlp/hc

Vedr.: Strafferetsplejeudvalgets betænkning nr. 1492/2007 om begrænsning af langvarige sigtelser og varetægtsfængslinger.

Ved Justitsministeriets brev af 3. december 2007 har ministeriet anmodet Landsforeningen af beskikkede advokater om en udtalelse over strafferetsplejeudvalgets betænkning om begrænsning af langvarige sigtelser og varetægtsfængsling, betænkning nr. 1492/2007.

Betænkningen har været behandlet i Landsforeningens bestyrelse, der herefter kan udtale:

Strafferetsplejeudvalgets nu foreliggende betænkning nr. 1492, er afgivet på grundlag af en række kommissorier i perioden fra 30. april 2004 til 10. oktober 2006. Genstanden for betænkningen er udvalgets overvejelser om mulige tiltag, som vil kunne begrænse udstrækningen af sigtelser og varetægtsfængslinger, og i den forbindelse om der indenfor rammerne i Den Europæiske Menneskerettighedskonventions art. 6, stk. 3, litra c, er anledning til at foretage ændringer eller justeringer i retsplejelovens regler om forsvarerbeskikkelse.

Udvalget anfører, betænkningen side 15, at politi- og domstolsreformen skulle have gennemført lovgivningsmæssige – og i tilknytning hertil også administrative – tiltag med henblik på at sikre grundlaget for en hurtig behandling af straffesager. Det anføres, at de gennemførte tiltag endnu ikke (fuldt ud) er slået igennem, og udvalget har derfor ikke kunne vurdere virkningerne af de gennemførte tiltag.

Landsforeningen udtaler, at det derfor generelt synes ubegrundet for indeværende, at pege på tiltag der vil kunne virke i retning af hurtigere behandling af straffesager og begrænsning af langvarige sigtelser og varetægtsfængslinger. Landsforeningen finder, at der bør indhøstes erfaringer med virkningerne af politi- og domstolsreformens overordnede sigte, førend der på ny foretages ændringer i straffeprocessen. Tiden er ikke til lovgivningsmæssige initiativer og ændringer, men derimod til at sikre at den politi- og domstolsreform der blev implementeret med virkning pr. 1. januar 2007 reelt kommer til at fungere, og sikre en effektivisering såvel ved politi og anklagemyndighed som ved domstolene, der kan nedbringe sagsbehandlingstiderne og navnlig de øgede sagsbehandlingstider, som resultatet af politi- og domstolsreformen i 2007 har foranlediget. De fra Domstolsstyrelsen foreliggende statistiske oplysninger om sagsbehandlingstiderne ved domstolene, som følge af reformen, foruroliger Landsforeningen og der bør rettes fokus herpå, frem for på fornyede lovgivningsmæssige initiativer.

Landsforeningen kan tilslutte sig udvalgets forslag om, at retten kan sætte en frist for anklagemyndighedens afgørelse af tiltalespørgsmålet, når sigtelsen har været meget langvarig, jf. betænkningens kap. 5, pkt. 5.2.1.2 og udvalgets lovudkast § 1, nr. 1. I denne forbindelse ville Landsforeningen have fundet det relevant om udvalget havde inddraget Rigsadvokatens oplysninger, om resultatet af den indberetningspligt som Rigsadvokaten foreskrev i meddelelser 2/2000. Landsforeningen savner en orientering fra Rigsadvokaten om, hvad Rigsadvokaten i den forbindelse har foretaget sig over de angivelige indberetninger, der har fundet sted og som må antages at indeholde flere meget lange efterforskningsfor-

løb. Landsforeningen bemærker, at formålet med indberetningen, der var afledt af overvejelser i Brydesholtudvalget, var at kunne medvirke til nedbringelse af de urimeligt lange sagsbehandlingstider ved politi og anklagemyndighed forud for tiltalerejsning.

I betænkningen side 18 anføres, at *"strafferetsplejeudvalget er ikke i besiddelse af oplysninger, der nærmere kan belyse omfanget af de problemer, der er med forsinkelser begrundet i forsvarerens forhold. Almindelige erfaringer peger imidlertid på, at forsvarerens tidsmæssige mulighed for at deltage i navnlig hovedforhandlingen, i nogen tilfælde får væsentlig betydning for at sager afsluttes senere end de ellers kunne være afsluttet."*

Landsforeningen har med forundring konstateret, at udvalget alligevel finder anledning til, at foreslå en ændring i retsplejelovens § 733, stk. 2, om domstolenes adgang til at tilbagekalde eller nægte at beskikke den forsvarer, som sigtede/tiltalte ønsker som forsvarer.

Landsforeningen finder, at strafferetsplejeudvalget ikke har grundlag for at antage, at den eksisterende lovgivning i retsplejelovens § 733, stk. 2 er utilstrækkelig til at sikre straffesagers fremme i tilfælde, hvor sigtede/tiltaltes forsvarer ikke kan medvirke inden for en rimelig tid.

Landsforeningen fremhæver, at retsplejelovens § 733, stk. 2, jf. retsplejelovens § 737 indtager en særstilling i straffeprocessen, idet appel af rettens beslutning om at nægte eller tilbagekalde beskikkelse af hensyn til sagens behørig fremme, henhører under Den Særlige Klagerets kompetence. Strafferetsplejeudvalget gennemgår i betænkningen side 41-45 gældende ret, med fremhævelse af en række afgørelser fra Den Særlige Klageret. Strafferetsplejeudvalget har i betænkningen kun til en vis grad beskrevet problemstillingen i forbindelse med tilbagekaldelse eller nægtelse af beskikkelse af en bestemt forsvarer ud fra retsplejemæssige hensyn. Landsforeningen skal henlede opmærksomheden på en nærmere beskrivelse af problemstillingen, som findes i Straffeprocessen, 1. udg. 2005, Eva Smith, Jørgen Jochimsen, Michael Kistrup og Jakob Lund Poulsen, afsnit 6.2.2.2, side 243 til side 252, navnlig siderne 244-246. Det fremgår af det der anførte, at Den Særlige Klagerets afgørelse viser, at Klageretten har lagt en rimelig snæver praksis for at tiltræde at tilbagekaldelse af beskikkelse kan anses for nødvendig, af hensyn til sagens fremme. Det anføres endvidere, at Den Særlige Klageret i kendelsen af 18. oktober 2004, gengivet TfK 2005 527, der også omtales i betænkningen side 44, muligt indikerer en skærpelse af praksis. Landsforeningen finder det relevant at henvise til mindretalsudtalelsen i Klagerettens kendelse, der er gengivet det anførte sted, side 250, nederst.

Strafferetsplejeudvalget anfører i betænkningen side 122, at retsplejelovens § 126, stk. 1 om god advokatskik, hvorefter en advokat skal udføre sit hverv grundigt, samvittighedsfuldt og i overensstemmelse med hvad berettigede hensyn til klientens tarv tilsiger, samt at sagen skal fremmes med en fornøden hurtighed, ligesom udvalget henviser til de advokatetiske regler, hvorefter det er fastsat, at en advokat ikke bør påtage sig opgaver, med mindre advokaten, under hensyntagen til andet arbejdspress, kan behandle den passende hurtigt. Hvis en advokat på grund af andre sager ikke er i stand til at deltage inden rimelig tid, må det således påhvile advokaten ikke at påtage sig beskikkelsen. Landsforeningen kan tilslutte sig det af strafferetsplejeudvalget her anførte.

Samlet finder Landsforeningen, at der ikke i strafferetsplejeudvalgets betænkning er angivet konkrete grunde, baseret på erfaringer, der gør det påkrævet at ændre retsplejelovens § 733, stk. 2, som foreslået. Landsforeningen anfører, at de tiltag der ønskes opnået, kan opnås indenfor den nugældende lovbestemmelse, men at dette i sidste instans er og fortsat bør være Den Særlige Klageret, der fastsætter grænserne for afvejning af disse mange modsatrettede hensyn, der indgår i vurderingen af spørgsmålet om sagens behørig fremme.

Landsforeningen kan tilslutte sig udvalgets overvejelser og forslag til forhåndsberømmelse og den udvidede adgang til forberedende retsmøder.

Landsforeningen kan tilslutte sig udvalgets mindretal vedrørende forslaget om absolut overgrænser på henholdsvis 6 måneder og 1 år, i forbindelse med varetægtsfængsling, som nærmere omtalt i betænkningen side 144-145. Ligeledes kan Landsforeningen tilslutte sig mindretallets udtalelse vedrørende begrænsning af varetægtsfængsling af unge under 18 år, som omtalt i betænkningen side 145-147.

Uagtet at Landsforeningen i enhver henseende ønsker længden af varetægtsfængslinger begrænset mest muligt og gerne ser indført længstetider for varetægtsfængsling som ovenfor anført, kan Landsforeningen ikke tilslutte sig udvalgets forslag om en udvidet adgang til anticiperet bevisførelse ved afhøring af sigtede, der er varetægtsfængslet. I dag kan denne afhøring ske i tilfælde, hvor sigtede tillige er isolationsfængslet og med henblik på at isolationsfængslingen kan ophøre.

Udvalget foreslår at reglen udvides til også at gælde for øvrige varetægtsfængslinger, således at løsladelse efter afhøring kan finde sted. Landsforeningen bemærker, at der i sager af denne art ofte vil være – og allerede foreligger – flere politimæssige afhøringer af sigtede og at selve den indenretlige afhøring anticiperet tjener det formål, at fastlægge sigtedes forklaring for retten, med henblik på at gøre denne forklaring mere "autoritativ" end forklaring afgivet til politiet. Bevisumiddelbarhedsprincippet direkte for den dømmende ret bør fastholdes i videst muligt omfang og det forhold, der gør sig gældende i forbindelse med at kunne udtage en sigtet af isolation efter at dennes forklaring er fastlagt overfor retten gør sig ikke tilsvarende gældende for bortfaldet af en varetægtsfængsling, der kan være begrundet i unddragelsesfare eller gentagelsesfare, jf. retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 1 og 2. Landsforeningen finder, at hensynet til bevisumiddelbarheden direkte for den dømmende ret, under medvirken typisk af domsmænd eller nævninge, er væsentlig at fastholde, trods det modsatrettede hensyn til muligheden for at forkorte længden af en varetægtsfængsling.

Landsforeningen har ikke bemærkninger til udvalgets forslag om ændring i forkyndelsesreglerne for anklagemyndighedens ankemeddelelser. Landsforeningen vil dog anbefale, at den adresse til hvilken ankemeddelelse kan fremsendes ved almindeligt og anbefalet brev, skal være den adresse, som tiltalte til retsbogen har opgivet som sin opholds- eller post-adresse. Dette for at sikre, at der ikke efterfølgende skal opstå tvivl om, hvorvidt anklagemyndigheden har benyttet den korrekte adresse, som sigtede/tiltalte har meddelt at kunne modtage underretning på. Landsforeningen vil derfor anbefale, at der sker en ændring i udkastet, således at det fremgår at forkyndelse kan ske ved fremsendelse af brev til den af sigtede/tiltalte i retten angivne adresse.

Landsforeningen har ikke bemærkninger til udvalgets forslag til muligheden for at undlade oplæsning af den indankede dom, hvilket i vid udstrækning allerede praktiseres ved landsretterne.

Med venlig hilsen
Henrik Stagetorn

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Strafferetskontoret

Amagertorv 11
11. januar 2008

Vedr.: Sagsnr. 2007-730-0506. Høring over udkast til forslag til lov om ændring af straffeloven (Skærpelse af straffen for ulovlig tvang i forbindelse med indgåelse af ægteskab m.v.).

Justitsministeriet har den 19. december 2007 anmodet om Landsforeningens bemærkninger til ovennævnte udkast.

Udkastet har været forelagt foreningens bestyrelse.

Foreningen advarer mod, at man - uden at der er konstateret et behov herfor - skærper strafbestemmelser som et signal, der markerer en afstandtagen fra tvangsægteskaber.

Tvangsægteskaber er allerede nu strafbelagt efter straffelovens § 260, der har en straffesamme på indtil 2 års fængsel. Det er oplyst i lovudkastets bemærkninger, at der desuagtet ikke har været domfældelser for tvang ved indgåelse af ægteskab.

Det er foreningens opfattelse, at muligheden for at forebygge eventuelle tvangsægteskaber ikke bedres ved den tilsigtede lovgivning. En skærpet straf for tvang i forbindelse med indgåelse af ægteskab vil snarere gøre det mere vanskeligt for den unge, der føler sig under pres fra familien, at anmelde forholdet til myndighederne.

Foreningen kan således ikke anbefale det foreslåede.

På foreningens vegne
Elsebeth Rasmussen

Justitsministeriet
Civil- og politiafdelingen

14. januar 2008
HS/tv

Vedr.: 70-års grænsen for et beneficium.

Landsforeningen er via Advokatrådet blevet orienteret om, at Justitsministeriet overvejer at ophæve den nugældende aldersgrænse på 70 for et beneficium. Landsforeningen kender ikke nærmere til baggrunden for overvejelserne eller dets nærmere indhold. Desuagtet er Landsforeningen blevet anmodet om at fremkomme med et svar med dags varsel, hvilket selvsagt er utilfredsstillende. På baggrund af foreløbige drøftelser kan foreningen udtale følgende:

Landsforeningen finder, at de nuværende regler er hensigtsmæssige. Landsforeningen har ved tidligere tildelinger af beneficier gjort opmærksom på, at der er en aktuel skævvridning, hvad angår alderssammensætning. F.eks. er de advokater, der er født mellem 1940-1945, overrepræsenteret ift. andre aldersklasser. En ophævelse af 70 års grænsen vil kun forstærke denne tendens.

Det vil være meget individuelt, om en advokat ønsker at fortsætte længere end til det fyldte 70. år. Nogle vil være egnede her til, medens andre ikke ønsker at fortsætte. Det vil efter Landsforeningen være særdeles vanskeligt at afgøre, om den enkelte med fordel kan fortsætte sit virke. Her til kommer, at de, der måtte ønske at fortsætte, kan vælge at lade sig beskikke som valgt forsvarer.

For det tilfælde at den generelle 70 års grænse ophæves, bør det efter Landsforeningens opfattelse overvejes at lade beneficierne forlænge for f.eks. 2 år ad gangen, med mindre særlige omstændigheder taler i mod en forlængelse. Alternativt bør det overvejes at etablere et forum, der træffer beslutning om manglende forlængelse af beneficium efter det fyldte 70. år. Det forudsættes i den forbindelse, at Landsforeningen orienteres om en manglende forlængelse med henblik på at drøfte spørgsmålet med medlemmet, med mindre denne har valgt sin egen bisidder.

Med venlig hilsen
Henrik Stagetorn

Bogomtale - "Dommerens litteraturhistorie"

Den utrættelige Peter Garde har udgivet ovennævnte bog på DJØF's Forlag, 480 sider, illustreret og indbundet, kr. 475 incl. moms.

Det kan ikke komme bag på forfatterens venner, når han i forordet beskriver, at hvad der oprindeligt var planlagt som et slankt bind på 250 sider, endte med at blive mere omfangsrigt end beregnet - "Emnet voksede under mig", som han så rammende udtrykker det.

Man kommer godt rundt - fra den uretfærdige dommer i Biblen, Luk. kap 18, 1-8, over de ældre - græske dramaer og nordiske sagaer (blandt andet Njals) samt videre frem i tiden, ikke mindst Ludvig Holberg, der jo også skrev juridiske lærebøger og var assessor i Konsistorium, og dermed dommer i Tamperretten.

Læsere med en ældre studentereksamen, der for deres synder skyld læste *Peder Paars* i gymnasiet, vil måske huske dommeren, der tiltaler den anklagede: "Man her besluttet har,

dit Hoved paa en Blok/At hugge af. Dog maa du dig først frit forsvare". Om det vækker mindelser frem til visse retsformænd i nutiden, må læserne selv overveje. Mildere, men ikke uden ironi, i Epistlerne et dommerportræt, som forfattere af hyldestsangene til dommere kan få inspiration af:

I tretten lange Aar vi saa dig, Auctus, straale,
 Du Dommer i vor Stad, som Retfærds rene Sol.
 Hvo har i grundig Kløgt med Dig sig kunnet maale?
 Hvo har udfyldt saa tro sin bløde Dommerstol?
 Din nidkjær Sidde i dit Embed vi erkjende,
 og ønske Dig alt Held og Godt udi din Ende.

Ingen litteraturhistorie om emnet, uden at man medtager Wessels *Smeden og Bageren*, som viser sig at have fortilfælde bl.a. i et latinsk digt (med oversættelse) af Bolle W. Luxdorph. Forfatteren kommenterer veloplagt Wessels dommer og har hidsat nogle velvalgte illustrationer på side 108.

Et afsnit herefter hedder "De følgagtige birkedommere", og det lykkes forfatteren ubesværet at komme et smut forbi Mozarts *Figaros Bryllup*, hvor Grevens dommer dømmes Figaro til at ægte Marcellina, der imidlertid viser sig at være Figaros mor.

Under overskriften "Kassemangel" er medtaget omtale af Ingemanns *Christian Bloks Ungdomsstreger*. Titelpersonen er helten i fortællingen, men hans modstander er en korrump borgmester/byfoged, der yderligere begår mandatsvig/underslæb. Hastigt videre til næste afsnit "Blicher og den inhabile dommer". Det er naturligvis først og fremmest novellen *Præsten i Vejbye*, der som bekendt bygger på en historisk retssag fra 1600-tallet, men naturligvis har gennemgået en dramatisk stramning i Blichers version. Forfatteren bruger her adskillige sider på at referere senere undersøgelser, der forholder sig til, om præsten - trods falske eller ændrede vidneudsagn fra anklagemyndighedens vidner - i virkeligheden var skyldig. Forfatteren hælder ikke overraskende til denne antagelse. Vi andre, mere almindelige jurister, ville måske sige, at det må være vanskeligt at afgøre her 380 år efter.

De så jo pyntelige ud, byfogederne, i deres uniform med "sovsekande", illustration side 209, ikke ulig vore dages højesteretsdommeruniform. Forfatteren kommer med oplysninger om vore dages brug af uniformer på side 233 - et af de mange indskud, der er med til at gøre bogen omfangsrig, men også fornøjelig at læse.

Et senere fyldigt afsnit betegnet "Palle Rosenkrantz, dommeren i provinsen og de nye nævningeretter" giver forfatteren mulighed for ikke alene at gengive Rosenkrantz's debatindlæg og værker med juridisk personale, men også de sager, der har givet inspiration. Også i 1919 havde man noget, som man betegnede som en retsreform. Rosenkrantz nærede uvilje mod nævningenes indflydelse, og et muligt talerør for Rosenkrantz siger i en roman *Elskerinde* (1923):

"Idioterne på Nævningebænken, Rasmussen, Jensen og Hansen fra Kælderbutikker, Beværtninger og Lagere, tilsatte med et par sippede Kommunelærerinder og sletlønnede, derfor mavesure Funktionærer har set sig gale paa Dem."

Det ville have glædet den gamle herre, at man her i 2008 i realiteten har afskaffet nævnning, der er afløst af udvidede domsmandsretter.

Under overskriften "Justitsmord" i et kapitel fra side 389 brydes kronologien. Vi er nu tilbage i Det gamle Testamente, Første Kongebog kap. 21 om Nabob, vingården, de falske vidneudsagn og den onde dronning Jesabel. Modsat visse andre steder i antologien har forfatteren ikke en mening om, at Nabob nok alligevel var skyldig (!), men forfatteren tager udgangspunkt i fortællingen for at drøfte, hvad man forstår ved et justitsmord, idet dette begreb kan have flere betydninger. Blandt eksempler i litteraturen nævnes Palle Rosenkrantz *Mordet i Vestermarie* (1902), der bygger på en virkelig sag fra Bornholm. Man forstår senere forfatterens interesse for netop denne sag, idet det på side 402 nævnes, at forfatterens tipoldefar i lige agnatisk linie, Janus Andreas Garde, efter en højesteretsafgørelse forestod undersøgelser, om end uden resultat. Forfader Garde var byfoged i Rønne og herredsfoged i Vesterherred mange år efter de udløsende begivenheder.

Det lykkes hen mod bogens slutning forfatteren at få nævnt, at han også selv har været portrætteret litterært i Vilhelm Topsøes *En fortælling om kærlighed* (1982), idet forfatteren var ung konstitueret sidedommer i landsretten i 1979-80 - i romanen karakteriseret som "en yngre dommerfuldmægtig under uddannelse, som ingen betydning havde".

Sidste afsnit hedder "Forsøg på en afslutning". Meget passende, for selv om bogen er omfangsrig, kommer der sikkert flere værker af samme karakter fra forfatterens hånd. Han kan nok ikke lade være.

Bogen er udgivet med støtte fra Margot og Thorvald Dreyers Fond. Den kan, som det fremgår af uddragene ovenfor, læses med fornøjelse.

Register 2003 - 2007

Redaktøren har videreført det årlige register.

Af hensyn til den elektroniske søgning på Landsforeningens hjemmeside hos AdvokatNet er registeret alene lagt ud som en pdf-fil øverst i årgang 2007.

Registeret er på 42 sider og omfatter ud over refererede domme og kendelser også et særskilt register over foreningens høringsvar fra 1999 - 2007.

Nye bestyrelsesmedlemmer

To nye bestyrelsesmedlemmer er indtrådt i bestyrelsen. **Jakob Lund Poulsen**, København og **Chris Stentoft**, Næstved.

Da Jakob Lund Poulsen er flyttet for nylig, hidsættes hans nye adresse:

Holmens Kanal 7, 1060 København K, tlf. 8888 8585, jlp@siriusadvokater.dk.

Landsforeningens Meddelelse 1/2008
Trusler mod myndighedspersoner - Statsministeren

Straffelovens § 56 og § 119

Den 18-årige T havde til partiet Venstres hovedkontor pr. e-mail fremsat trusler mod statsministeren og blev herfor af landsretten idømt fængsel i 60 dage (dissens). UfR 2008.99 Ø.

ØL 13. afd. a.s. S-1253-06, 27/9 2007

T på 18 år var tiltalt efter straffelovens § 119, ved den 17/3 2006 fra Ungdomshuset til partiet Venstres hovedkontor at have fremsendt en mail med teksten: "fogh er død inden der fra dags dato er gået 9 dage. nej til krig århus", hvilket var egnet til at fremkalde alvorlig frygt hos personalet ved Venstres hovedkontor for statsminister Anders Fogh Rasmussens liv.

T erkendte at have sendt den pågældende mail, men nægtede sig skyldig. Anklagemyndigheden nedlagde påstand om fængselsstraf.

T's forklaring fra grundlovsforhør er gengivet i dommen. Det fremgik bl.a., at han læste sin e-post i Ungdomshuset og sendte den pågældende mail af kedsomhed. Han havde ikke noget imod statsministeren eller hans politik.

Han forklarede videre bl.a., at han havde fortrudt med det samme. Han tænkte ikke på at sende en ny mail. Han skrev "nej til krig i århus" for ikke at afsløre, hvem han var.

Under domsforhandlingen forklarede T bl.a., at han ikke havde noget mod statsministerens politik. Han oplyste, at han var medlem af organisationen "Nej til krig". Han bekræftede, at han var bange og ked af det, han havde gjort.

Resten er citat af byretsdommen:

"Efter tiltaltes erkendelse af at have sendt mailen med den i anklageskriftet anførte ordlyd findes det ubetænkeligt at anse tiltalte skyldig i den rejste anklage.

Således som tiltalte har forklaret om sin handling, findes det tillige godtgjort, at han havde forsæt til at begå forholdet.

Tiltalte findes skyldig i overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 1.

Straffen fastsættes efter straffelovens § 119, stk. 1 til fængsel i 60 dage.

Straffen skal henset til, at tiltalte har været varetægtsfængslet, til hans unge alder, at han er ustraffet og til hans personlige forhold, ikke fuldbyrdes, hvis tiltalte overholder de betingelser, som er angivet nedenfor, jf. straffelovens § 56, stk. 2.

Tiltalte har under denne sag været frihedsberøvet fra den 18. marts 2006 til den 28 marts 2006."

Anklagemyndigheden ankede til skærpeelse, navnlig således, at straffen blev gjort ubetinget. T påstod stadfæstelse.

Der gik 1½ år efter byretsdommen, før ankesagen blev afgjort.

Der var dels indhentet en personundersøgelse, dels en mentalundersøgelse. T var præget af mangelfuld udvikling og forstyrrelse af de psykiske funktioner og omfattet af straffelovens § 69. Der kunne ikke peges på bedre egnede foranstaltninger end sanktioner inden for det almindelige straffesystem.

Landsrettens begrundelse og resultat:

"5 voterende udtaler

Ved sanktionsfastsættelsen finder vi, at det må tillægges afgørende betydning, at tiltalte over for statsministerens partikontor har fremsat en trussel mod statsministeren, der efter truslens formulering må forstås som en dødstrussel i anledning af statsministerens politiske synspunkter og handlinger. Truslen har således karakter af et angreb mod den demokratiske samfundsorden.

Straffen findes på denne baggrund passende udmålt til fængsel i 60 dage, og der er henset til det ovenfor anførte - uanset det om tiltaltes personlige forhold oplyste og den forløbne tid siden byretsdommen - ikke grundlag for at gøre straffen betinget heller ikke med vilkår om samfundstjeneste.

1 voterende finder navnlig under hensyn til den tid, der er forløbet siden byrettens dom, at straffen, der er passende fastsat til fængsel i 60 dage, bør gøres betinget.

Der afsiges dom efter stemmeflertallet."

Landsforeningens Meddelelse 2/2008

Røveri og forsøg herpå - Massageklinikker - Voldtægt - Ung alder - Udvisning undladt, også betinget udvisning undladt - Erstatning
Straffelovens § 216 og § 288, udlændingelovens § 24 b og § 26, erstatningsansvarslovens § 26

6 unge mennesker, herunder 4 under 18 år, var tiltalt – de yngste 5 for en række forsøg på røveri på massageklinikker, der kulminerede i et fuldbyrdet røveri og voldtægt af en prostitueret, hvorefter hovedparten deltog i et røveri på en anden massageklinik den følgende dag.

Der var påstand om udvisning for 3 af de mindreårige tiltalte, der imidlertid blev frifundet herfor – også for påstanden om betinget udvisning.

Straffe på mellem 2 år og 3 måneder og 3 år og 9 måneder for dem, der blev dømt både for røveri og voldtægt. For dem, der fik straffe på 3 år eller derover, var der tale om enten

fællesstraf, eller at en idømt ungdomssanktion, der ikke var fuldt afviklet, bortfaldt efter straffelovens § 74 a.

Torterstatning på 100.000 kr. for gruppevoldtægt til den prostituerede.

Københavns Byret SS 2-16465/2007, 9/11 2007

A på 16, B på 17, C på 19, D på 15, E på 17 og F på 20 år var tiltalt, A - E i forhold 2-4 for forsøg på røveri, ved en nat i februar 2007 at have rettet henvendelse ved to massageklinikker og et hotel med henblik på at begå røveri, idet nogle af dem var bevæbnet med knive og baseballkøller.

I hovedforholdene 5-6 var A - E tiltalt for fuldbyrdet røveri mod en prostitueret P i en massageklinik, hvor de fratog P 4.000 kr. og en mobiltelefon under trusler, ligesom de tilegnede sig mobiltelefon, jakke, trøje m.v. samt pung med Dankort og 1.500 kr. fra en sovende prostitutionskunde.

Dernæst voldtægt og anden kønslig omgængelse ved trusler og vold, idet A slog P med baseballkøllen, trak hende ind på et værelse, førte flere fingre ind i hendes skede, tvang hende til at sutte på hans lem og gennemførte samleje til sædafgang, ligesom D foretog det samme, bortset fra, at samlejet var analt. C var tiltalt for analt samleje, hvorefter P blev tvunget til at sutte på E's lem, hvorefter han ligeledes gennemførte analt samleje med hende, alt imens B bevæbnet med kniv overværede, at én eller flere voldtog P som beskrevet.

I forhold 7 var alle - bortset fra D - tiltalt for røveri den følgende nat på en ny massageklinik i kvarteret. Her var 4 kvinder blevet frataget mobiltelefoner, en bærbar computer, ca. 2.000 Euro, 2 kameraer m.v., idet de tiltalte bevæbnet med knive og baseballkøller skabte frygt hos de tilstedeværende, ligesom de under trussel med kniv tvang en uidentificeret turist til at udlevere sin pung indeholdende et ukendt beløb.

B var i forhold 10 tiltalt for at være stukket af fra en sikret institution under varetægtsfængslingen og C i forhold 11 for at have truet og udtalt skældsord mod en pædagog på en anden sikret institution under varetægtsfængslingen.

Der var påstand om fængselsstraf og udvisning, subsidiært betinget udvisning, jfr. udlændingelovens § 24 b.

Dommen er på 41 sider og refereres, for så vidt angår bevisførelsen, kun i store træk.

Hovedparten af de tiltalte erkendte, at de, efter B udeblev fra afsoning af en ungdomssanktion og hjalp A til flugt fra dennes afsoning af ungdomssanktion, samledes med de øvrige, bortset fra F, og at de kørte rundt med C som chauffør i dennes bil og så på steder, der var egnet til røveri. Det var særlig A og B, undertiden også en af de øvrige, der var ude af bilen, men enten afstod de på grund af overvågning, eller fordi de ikke blev lukket ind.

A - E erkendte, at de havde været inde på massageklinikken i forhold 5. Nogle hævdede at være kommet senere end de øvrige. Hovedparten nægtede at have været med til voldtægt

og anden kønslig omgængelse, bortset fra A, der erkendte sig delvis skyldig, og som senere under den langvarige varetægtsfængsling afgav en forklaring til politiet, der belastede de øvrige, bortset fra hans kammerat B. C havde på et tidspunkt aflagt delvis tilståelse, men trak siden denne tilbage.

I forhold 7 erkendte A - C og E, mens F, der var tiltalt alene i dette forhold, nægtede.

Bortset fra de tiltalte - til dels vekslende - forklaringer afgav P forklaring (se nedenfor præmisserne) samt en politiassistent om A's tidligere forklaring til rapport, idet A nu nægtede at udtale sig under hovedforhandlingen.

Retten domfældte A - E for de forudgående forsøg på røveri i forhold 2-4 samt for røveriet i forhold 5 og anførte vedr. forhold 6 (dommens side 36f):

"Vidnet P's forklaring om, at hun var udsat for seksuelt misbrug af 4 personer har virket troværdig og overbevisende, selv om hun ikke med sikkerhed under hovedforhandlingen kunne udpege, om det var tiltalte B eller C, der havde misbrugt hende. Efter hendes forklaring, lægges det herefter til grund, at tiltalte A, B, C og D under anvendelse af knive og bat henvendte sig ved hendes dør, og da hun ikke frivilligt åbnede, sparkede døren op, hvorved hun blev væltet omkuld og blev truet til at aflevere penge. Tiltalte A rev hende herefter i håret og nærmest slæbte hende ind i et af værelserne, hvor han under anvendelse af battet truede hende til at sutte på hans lem, stak en finger op i hendes skede, og derefter havde samleje med hende. Der kom herefter en anden person ind, som tvang hende til at sutte på hans lem samt at gøre noget mere, som vidnet ikke kan huske, hvad var. Retten finder på grundlag af A's forklaring til politiet den 14. maj 2007 sammenholdt med C's forklaring i grundlovsforhøret, at denne person er C, som derfor findes skyldig i at have forsøgt samleje med vidnet, idet det ikke blev fuldbyrdet på grund af hans forhold. Derefter kom tiltalte D ind til hende på værelset og tvang hende til at sutte på hans lem, hvorefter han havde samleje med hende. Endelig kom tiltalte E ind til hende. Han bad hende om at sutte på hans lem og havde derefter anal samleje med hende. Selv om han ikke truede hende til det, gjorde hun det, fordi hun var bange. E har således måttet indse, at han opnåede det seksuelle samvær på grund af den i situationen liggende trussel. Døren til det værelse, hvor hun blev voldtaget stod åben noget af tiden. Det lægges videre til grund, at B, der i hvert fald, da de kom ind, havde en kniv, var til stede under voldtægten, og derfor vidste, hvad der foregik, ved sin tilstedeværelse understregede truslen. I dette omfang er de tiltalte skyldige i den rejste sigtelse."

Vedr. forhold 7 blev de, der var tiltalt i dette forhold, altså alle, bortset fra D, dømt. Særligt for så vidt angik F, lagde retten til grund, at denne var blevet samlet op på køreturen til stedet, A og B havde deres våben fremme, E og F kom lidt efter, og F hjalp med at bære en fladskærm ud, ligesom de tiltalte tog ud for at veksle penge. "Det har herefter været klart, at effekterne ikke blev udleveret frivilligt."

B og D blev fundet skyldige i henholdsvis forhold 10 og 11.

A, der havde været i gang med at afsone en ungdomssanktion for et tidligere røveri i et supermarked, blev idømt fængsel i 3 år og 9 måneder.

B, der havde været med ved A's tidligere røveri og ligeledes afsonede en ungdomssanktion, blev idømt fængsel i 2 år og 3 måneder.

Ungdomssanktionen bortfaldt for begge i medfør af straffelovens § 74 a, jfr. § 89 a.

C, der havde en ældre betinget dom for bl.a. tyveri, hvor prøvetiden var udløbet, blev idømt fængsel i 3 år og 9 måneder.

D, der var ustraffet, blev idømt fængsel i 2 år og 6 måneder.

E, der havde en betinget dom på 30 dage for tyveri i 2006, blev idømt en fællesstraf af fængsel i 3 år.

Endelig blev F, der ikke havde forstraffe af betydning, idømt 1 års fængsel.

Vedr. udvisningsspørgsmålet bemærkede byretten om A:

"Tiltalte kom til Danmark i februar 1994 ca. 3 år gammel via FN/Dansk Flygtningehjælp under henvisning til sin herboende mor. Så vidt han ved, har han ingen familie i Somalia, hvor han kun har tilbragt få måneder af sit liv umiddelbart efter fødslen. Hans far og lillebror bor i Danmark. Han taler et blandingssprog mellem somalisk og dansk med sin far.

Uanset at den nu begåede kriminalitet er af alvorlig karakter finder retten, at der foreligger forhold, som nævnt i udlændingelovens § 26, stk. 1, der afgørende taler imod en udvisning, jfr. § 26, stk. 2, i en sådan grad, at der ikke er grundlag for at udvise tiltalte heller ikke betinget efter § 24b, stk. 1. Tiltalte frifindes derfor for påstanden om udvisning."

For så vidt angik B:

"Tiltalte kom til Danmark i februar 1995 ca. 4 år gammel under henvisning til sin herboende mor. Hans mor og 3 søskende bor i Danmark. Han har en morbror i Guinea, hvor han har opholdt sig i en periode på 4 måneder i 2004. Efter opholdet der har han ikke haft kontakt med sin morbror.

Uanset at den nu begåede kriminalitet er af alvorlig karakter finder retten, at der foreligger forhold, som nævnt i udlændingelovens § 26, stk. 1, der afgørende taler imod en udvisning, jfr. § 26, stk. 2, i en sådan grad, at der ikke er grundlag for at udvise tiltalte heller ikke betinget efter § 24b, stk. 1. Tiltalte frifindes derfor for påstanden om udvisning."

Endelig om E:

"Tiltalte kom til Danmark, da han var ca. 8 år. Han er kurdisk iraker. Han bor sammen med sine forældre og lillesøster. Inden da var han flygtet fra Irak sammen med sin far og havde i en periode været fængslet i Tyrkiet. Han taler dansk og kurdisk, men kan ikke skrive kurdisk. Han har formentlig ikke familie i Irak.

Uanset at den nu begåede kriminalitet er af alvorlig karakter finder retten, at der foreligger forhold, som nævnt i udlændingelovens § 26, stk. 1, der afgørende taler imod en udvis-

ning, jfr. § 26, stk. 2, i en sådan grad, at der ikke er grundlag for at udvise tiltalte heller ikke betinget efter § 24b, stk. 1. Tiltalte frifindes derfor for påstanden om udvisning.”

Generelt om strafudmålingen bemærkede retten herefter:

”Retten har ved strafudmålingen lagt vægt på de tiltaltes alder, forholdenes grovhed herunder, at der er tale om gruppevoldtægt, og at der har været anvendt våben, samt at de tiltalte har handlet i forening.”

P blev ud over erstatning for de stjålne penge tillagt 100.000 kr. i tortgodtgørelse under henvisning til, at der forelå gruppevoldtægt.

Der havde været varetægtsfængslinger i sagen frem til domsafsigelsen.

A - E var successivt blevet frihedsberøvet i perioden fra 16/2 - 8/4 2007. F først fra den 9/5 2007.

- oo0oo -

Redaktøren bemærker, at der var fejl i dommens gengivelse af anklageskriftet og varetægtsperioden vedr. en af de tiltalte. Dommen blev senere berigtiget i to omgange, og rettelserne er indarbejdet i ovenstående referat.

Landsforeningens Meddelelse 3/2008

Tyveri, små butikts- - Varetægtsfængsling - EU-borgere - Udlændingeloven Udlændingelovens § 2 og § 35

En rumæner R blev som en af 4 anholdt for et butikstyveri på Hovedbanegården til en værdi af 299 kr. varetægtsfængslet af byretten efter udl. § 35. Under kæremålet til landsretten blev han løsladt, hvorfor forsvareren ændrede påstanden til, at R burde være løsladt i forbindelse med grundlovsforhøret. Statsadvokaten afgav i forbindelse med sagen en udtalelse om, at hun havde anmodet Politidirektøren om at ophøre med at fremstille EU-borgere, der i sager af tilsvarende karakter ikke kunne forventes at blive udvist.

Landsretten tiltrådte, at R burde have været løsladt, da betingelserne for varetægtsfængsling som sket efter udl. § 35, stk. 1, nr. 1, ikke da kunne anses for at have været opfyldt.

ØL 14. afd. kære nr. S-2934-07, 14/11 2007

4 rumænere, herunder R, blev forud for den 24/10 2007 anholdt på Hovedbanegården sigtet for butikstyveri til 299 kr. En af sagerne vedr. en 21-årig blev afgjort som udlændingesag, således at den pågældende ikke blev varetægtsfængslet, men blot hjemsendt til Rumænien.

3 personer blev fremstillet. R på 29 år blev varetægtsfængslet i 13 dage efter udl. § 35, idet retten tilkendegav, at der ikke kunne fængsles efter retsplejeloven på grund af det stjålne værdi. For så vidt angik en af de øvrige, valgte retten at opretholde anholdelsen i

3 x 24 timer. Politiet frafaldt efterfølgende sigtelsen og sendte den pågældende hjem uden yderligere retsskridt.

R kærede kendelsen til landsretten med påstand om løsladelse.

Det blev gjort gældende, at der var tale om et enkeltstående butikstyveri, hvorfor det ikke var sandsynligt, at sigtede som EU-borger ville blive udvist. Der blev henvist til Rådskdirektiv 2004/38 EF om EU-borgere og deres familiemedlemmers ret til at færdes og opholde sig på medlemsstaternes område, som trådte i kraft den 30. april 2006.

Den påsigtede adfærd udgjorde ikke en reel umiddelbar, tilstrækkelig og alvorlig trussel, der berørte en grundlæggende samfundsinteresse. Der blev yderligere henvist til TfK 2005.330 Ø.

Forsvarerens kæreskrift blev sendt til udtalelse hos Statsadvokaten.

Den 2/11 2007 blev R løsladt, hvorefter forsvareren meddelte, at han ændrede sin påstand til, at R burde have været løsladt den 24/10 2007.

Resten er citat af landsrettens kendelse:

"Statsadvokaten har den 9. november 2007 afgivet følgende udtalelse, modtaget den 12. november 2007:

"Ved retsbog af 26. oktober 2007, modtaget her den 30. oktober 2007, har landsretten anmodet om en udtalelse i anledning af advokat A's kæreskrift af 26. oktober 2007.

Sagen blev sendt i høring hos Politidirektøren i København den 31. oktober 2007, som returnerede sagen med en udtalelse den 2. november 2007. Efter en gennemgang af sagen anmodede jeg den 2. november 2007 kl. 12.20 Politidirektøren om at løslade den pågældende, idet jeg ikke fandt, at der kunne ske frihedsberøvelse i den foreliggende situation. Jeg orienterede kort efter telefonisk både landsretten samt advokat A om dette.

Ved fax af 2. november 2007 har advokat A oplyst, at han fortsat ønsker kæremålet behandlet, dog nu med påstand om at hans klient burde have været løsladt den 24. oktober 2007.

Som det fremgår ovenfor fandt jeg efter en gennemgang af sagen, at den pågældende skulle løslades, hvorfor jeg som udgangspunkt er enig med advokat A i, at den pågældende burde have været løsladt den 24. oktober 2007.

Jeg skal i den anledning bemærke, at jeg d.d. har anmodet Politidirektøren om at ophøre med at fremstille EU-borgere, der i sager af tilsvarende karakter ikke kan forventes at blive udvist, og hvor der ikke foreligger andre omstændigheder, der kan begrunde en frihedsberøvelse, f.eks. fastlæggelse af identitet.

Sagens akter vedlægges.

Kopi af dette brev er sendt til advokat A."

Henset til, at anklagemyndigheden i overensstemmelse med forsvarerens endelige påstand for landsretten som udgangspunkt er enig i, at R den 24. oktober 2007 burde have været løsladt, kan betingelserne for varetægtsfængsling som sket efter udlændingelovens § 35, stk. 1, nr. 1, ikke da anses at have været opfyldt. Derfor

b e s t e m m e s:

Påstanden om varetægtsfængsling af R burde ikke være taget til følge ved byrettens kendelse.”

- oo0oo -

Retspraksis vedr. udlændinge, der anholdes for mindre tyverier, er ikke ganske konsekvent, således blev en 16-årig bulgarsk pige i U 2007.2944 Ø varetægtsfængslet på udlændingelovens § 35 for tyveri og forsøg herpå ved sammen med en uidentificeret kvinde at have stjålet diverse varer samt forsøgt at stjæle fra en kundes taske. Pigen var begæret fængslet primært på retsplejelovens bestemmelser, men landsretten fastslog, at § 762, stk. 3, om retsfølgen ikke var opfyldt. Derfor fulgte man anklagemyndighedens subsidiære påstand om fængsling efter udlændingeloven.

Landsforeningens Meddelelse 4/2008

**Narkotika - Hash - Periodeafgrænsning ved længerevarende aktivitet - Beviser -
Agenter - Medvirken**

Straffelovens § 23 og § 191, retsplejelovens § 754 a

15 personer var tiltalt for omfattende produktion og salg af hashjoints, som blev leveret og solgt i området omkring og på Litauens Plads. En del af beviserne var, at der var blevet foretaget såkaldte agentkøb.

En del af de tiltalte har anket dommen, der er på 59 sider. Nedenstående endelige afgørelse drejer sig om T8, der var tiltalt for den fulde periode på ca. 9 måneder, men blev dømt for ca. 2½ måned, hvorved mængden, der for hele perioden af retten blev nedsat fra 150 kg til lidt under 100 kg, yderligere for denne tiltalte blev reduceret til 28 kg. Straffen herfor blev udmålt til 6 måneders fængsel.

Københavns Byret SS 4. 4666/2007, 21/11 2007

Anklageskriftet var dateret den 16/2 2007 og drejede sig om 15 mænd, herunder T8 på 29 år, der ud over en mindre våbenlovsovertrædelse (gas/signalrevolver og 4 løse patroner) i forhold 4 sammen med 11 andre var tiltalt for overtrædelse af straffelovens § 191, ved i området omkring og på Litauens Plads i forening og efter forudgående aftale ad talrige gange til talrige personer mod et betydeligt vederlag at have solgt eller medvirket til salg af ikke under 150 kg hash, svarende til et dagligt salg på ikke under 535 g hash, idet de tiltalte som led i en større organisation optrådte som sælgere, løbere og/eller vagter, ligesom de tiltalte som led i organisationen blev aflønnet og bl.a. forestod planlægning af vagter, afholdelse af fællesmøder samt førte regnskab - alt for at sikre, at der kunne foregå dagligt hashsalg i området.

Under pkt. H var så T8 tiltalt for i perioden fra 19/1 2006 - 9/10 2006 mod en skønnet for-tjeneste på ikke under 9.960 kr. at have optrådt som løber, bl.a. ved at have forsynet den tilstedeværende sælger med hash og hashjoints, samt at have optrådt som vagt.

Tre af de tiltalte afgav forklaring, herunder T8. Ellers bestod bevisførelsen først og frem-mest af forklaringer fra 33 (!) politiassistenter. Forklaringerne er ikke medtaget i dommen.

T8 forklarede under domsforhandlingen bl.a., at det var rigtigt, at han var set på nogle af videoklippene. Han kom ikke på Litauens Plads efter april, hvor han flyttede til Nordvest. Han var der derefter kun enkelte gange og gjorde et kort ophold. Våben og patroner tilhør-te ikke ham, men en kvindelig bofælle, der havde eget værelse.

Derudover blev en række personer, der havde fået dom i sagen, afhørt og forklarede om produktion af joints og daglige leverancer af hash, som af løbere fra forskellige skjuleste-der blev bragt frem til sælgerne. Disse forklaringer er gengivet udførligt i dommen.

Nedenfor i præmisserne blev særlig A fremhævet, idet denne ved flere forklaringer i sin egen sag var fremkommet med oplysninger om salget og organiseringen heraf.

T8 var ustraffet og havde været frihedsberøvet fra den 10/10 2006 til 4/4 2007, heraf i iso-lation til 4/1 2007.

Vedr. forhold 4 bemærkede retten bl.a., at politiet i april 2006 installerede et kamera, der filmede mod området. Det blev opdaget senere samme måned og herefter nedtaget. Se-nere installerede man i juni 2006 et nyt skjult kamera, der kunne fjernstyres af politiet, og der kunne zoomes ud og ind. Polititjenestemænd havde efterfølgende gennemgået disse videooptagelser og på baggrund heraf udarbejdet rapporter med angivelse af antal af handler, aktivitet i øvrigt samt den personkreds, der kunne genkendes på videofilmene.

Herudover var der foretaget såkaldte agentkøb af hash og joints på 7 dage i slutningen af september/begyndelsen af oktober 2006. Flere af de tiltalte blev anholdt ved en større ak-tion natten mellem den 9. - 10. oktober 2006.

A's tidligere forklaringer under hans egen sag, som han siden delvist fragik under nærvæ-rende sag efter at være blevet udsat for trusler, fandt retten det ubetænkeligt at lægge til grund. Hans forklaring støttedes af videoklip, observationsrapporter og politifolkenes for-klaringer.

Herefter lagde retten til grund, at der foregik et omfattende og velorganiseret salg fra 4/1 2006 - 9/10 2006. Sælgerne afløste hinanden, indtjeningen blev bragt til en nærliggende klub af sælger eller løber. Der var faste vagter og faste mandagsmøder. Vagterne advarede sælgerne, når politiet kom. Der var kontant aflønning af løbere, sælgere og vagter hver dag.

Retten fandt det bevist, at der i løbet af de 279 dage var blevet solgt ikke under 350 g hash i gennemsnit om dagen svarende til et samlet salg på 97 kg. "Herved er en rimelig tvivl om kvantum kommet de tiltalte til gode". (Dommen side 45)

Omkring medvirken anførte retten:

"Henset til den lange periode de tiltalte i forhold 4 er observeret omkring og på Litauens Plads og til, at det var efter fast aftale hvem, der fungerede som sælgere, løbere, vagter og administratorer af indtjeningen fra salget, lægger retten til grund, at de tiltalte i forhold 4 helt eller delvist i forening og efter forudgående aftale har solgt eller medvirket til salg af hash og hashjoints omkring og på Litauens Plads.

Hver af de tiltalte har herefter pådraget sig et strafferetligt medvirkensansvar for det samlede salg af hash i den periode, i hvilken den pågældende tiltalte regelmæssigt kan anses for at have udført en eller flere funktioner i relation til hashsalget omkring og på Litauens Plads."

Særligt for så vidt angik T8, udtalte retten (dommen side 50):

"Retten finder det bevist, at tiltalte T8 fra den 1. februar 2006, hvor han er observeret første gang, og til den 23. april 2006 fungerede som fast vagt, og at han også har optrådt som løber. Retten finder det ikke bevist, at det er tiltalte T8, der er observeret den 19. januar 2006.

Det lægges herefter til grund, at tiltalte T8 har medvirket til salg i ikke under 82 dage svarende til et salg på ikke under 28 kg hash.

Tiltaltes strafferetlige medvirkensansvar kan ikke udstrækkes længere end til den 23. april 2006, hvor han er observeret sidste gang som vagt.

Hos tiltalte konfiskeres et beløb på skønsmæssigt 9.200 kr., der som minimum udgør det udbytte, som tiltalte indtjente ved sin deltagelse i hashhandlen."

Han blev frifundet for våbenlovsforholdet.

Generelt om straffastsættelsen var det anført:

"Retten lægger ved straffastsættelsen som skærpende omstændighed i forhold 4 vægt på, at de 12 tiltalte i forhold 4 har handlet i forening og mod betaling.

I øvrigt er der ved straffastsættelsen taget hensyn til, hvilken funktion de tiltalte har haft samt i hvilket omfang og i hvilken periode, de tiltalte har medvirket."

T8 blev herefter straffet med fængsel i 6 måneder.

- oo0oo -

Forsvareren oplyser, at der nu søges om erstatning, henset til, at T8 havde siddet for længe, da de 3 måneder i isolation tæller med 1.33 pr. dag.

Landsforeningens Meddelelse 5/2008
Røveri, groft og simpelt

Straffelovens § 288

T på 20 år dømt for 2 røverier i henholdsvis kiosk og butik med 13 timers mellemrum. Sidste røveri med skarpladt pistol. 2½ års fængsel. En medskyldig i det sidste røveri fik 3½ års fængsel (fællesstraf med en tidligere røveridom, reststraf 548 dage).

Københavns Byret SS 4-22327/2007, 26/11 2007

T på 20 år og M på 19 år var tiltalt, T i forhold 4 for straffelovens § 288, stk. 1, nr. 1, ved i september 2007 maskeret at have indfundet sig i en kiosk og truet ekspedienten E med en pistol, hvorved E åbnede kassen og udleverede penge, ligesom T selv tog penge fra kassen - et beløb på 1.200 kr. (iflg. anklageskriftet, der ganske vist blev berigtiget under domsforhandlingen til 1.600 kr., men det er ikke kommet med i dommen, ER).

I forhold 5 var både T og M tiltalt efter straffelovens § 288, stk. 2, jfr. stk. 1, nr. 1, samt våbenloven, ved 13 timer senere i forening og efter forudgående aftale at have frataget ekspedient K 9.800 kr., idet T maskeret indfandt sig i et supermarked medbringende en skarpladt pistol, som han holdt frem mod K's ansigt og formåede hende til at udlevere penge, ligesom han selv tog fra kassen, alt imens M stod vagt, hvorefter de undløb fra stedet og efterfølgende delte udbyttet.

M var derudover i de tre første forhold tiltalt for hæleri med hensyn til nogle nummerplader, som han havde sat på en bil, som ikke var indregistreret i Danmark, og som han kørte i uden at have erhvervet kørekort.

Begge de tiltalte nægtede sig skyldig i røveri, men var blevet antruffet af politiet tæt ved supermarkedet i forhold 5, hvor de tilsammen havde kontanter i form af møntruller og sedler svarende til udbyttet i forhold 5. M var derudover i besiddelse af en skarpladt pistol og T et partisanørklæde samt en plasticpose, der svarede til overvågningsvideoen i forhold 5.

Ekspedienten K havde genkendt T som en tidligere skolekammerat. Der var videoovervågninger fra begge forretninger, der viste, at røveren var den samme i forhold 4 og 5, og en karakteristisk trøje anvendt ved begge røverier blev fundet i området, hvor M og T blev anholdt kort efter røveriet i forhold 5.

T var ikke tidligere straffet. M var i 2005 for bl.a. vold, tyveri og narkotika idømt fængsel i 1 år og 3 måneder, heraf 1 år betinget. Samme år for bl.a. hæleri og færdselsforseelser fængsel i 3 måneder og i 2006 for røveri og våbenloven fængsel i 2½ år. Prøveløsladt i februar 2007 med reststraf på 548 dage.

Retten fandt de tiltalte skyldige efter anklageskriftet, således at røveriet i forhold 5 var begået i forening og efter forudgående aftale, dog at det ikke fandtes bevist, at M havde holdt vagt.

Efter anklagemyndighedens strafpåstand blev straffen udmålt til 2½ års fængsel til T og en fællesstraf på 3½ år til M. Retten bemærkede vedr. sidstnævnte:

"Retten har ved strafudmålingen lagt vægt på, at tiltalte tidligere er straffet for røveri, og at røveriet er begået 7 måneder efter prøveløsladelse efter afsoning af en røveridom."